

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**Економічна безпека
сучасної України:
виклики та загрози**

**Матеріали науково-практичної конференції
викладачів, аспірантів і студентів
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

19 травня 2015 р.

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 33(477)-049.5
ББК 65.9(4УКР)
Е45

*Тези друкуються мовою оригіналу
і відображають позицію авторів*

Економічна безпека сучасної України: виклики та загрози : матеріали
Е45 наук.-практ. конф. викладачів, аспірантів і студентів Нац. юрид. ун-ту
імені Ярослава Мудрого, 19 трав. 2015 р. / за заг. ред. А. П. Гетьмана. –
Х. : Право, 2015. – 168 с.

ISBN 978-966-458-835-2

ISBN 978-966-458-835-2

© Національний юридичний
університет імені Ярослава
Мудрого, 2015
© Видавництво «Право»,
оформлення, 2015

СЕКЦІЯ № 5

Вплив тіньового сектора та офшорних зон на розвиток національної економіки

Губін К. Г.,

к. е. н., доц., Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого,
кафедра економічної теорії

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЙНОЮ РЕНТОЮ В УКРАЇНСЬКІЙ СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ

Серед головних викликів економічній безпеці сучасної України слід відмітити поширеність корупційної ренти — типу доходів державних службовців та політиків, пов'язаного з використанням владних повноважень в особистих інтересах.

Базовою умовою радикального зниження обсягів корупційної ренти є суттєве зменшення можливостей використання наданих державою владних повноважень для впливу на реалізацію інтересів фізичних та юридичних осіб в Україні. Основою цього має стати всеосяжна дерегуляція економіки, аби залишити у держави необхідний мінімум функцій. Зазначені функції мають бути чітко та однозначно врегульовані законодавчо, аби у чиновників не було варіантів дій («допомогти» або «завадити»). В тих питаннях, де не можливо уникнути прийняття суб'єктивних рішень, процедура вирішення має бути чітко визначена, із конкретними критеріями прийняття рішень, а сам процес прийняття має бути максимально прозорий та публічний.

У цьому контексті вкрай потрібне впровадження «електронного уряду» — моделі державного управління, заснованої на використанні новітніх інформаційних та комунікаційних технологій задля підвищення прозорості влади та забезпечення контролю суспільства над нею. Особливо потребує прозорості сфера державних закупівель.

Іншою складовою протидії корупції має стати тотальний контроль статків, доходів та видатків державних службовців, політиків та пов'язаних із ними осіб. На додаток до нього потрібна ефективна боротьба з «відмиванням грошей».

Специфічною особливістю України є надрозвиненість тіньової економіки, яка сягає половини офіційного ВВП. Величезний тіньовий сектор є потужним каталізатором корупційних процесів, тому детінізація економіки та боротьба з кримінальною економікою є принципово важливими передумовами протидії існуванню корупційної ренти.

Сектор державних підприємств є ще одним джерелом корупційної ренти, тому потрібно його скорочувати. Проте зараз робити це нераціонально: через невизначеність та ризики, викликані сучасним станом відносин із Росією, можливі ціни приватизації суттєво занижені. Окрім того, існують стратегічні підприємства, які мають залишатися під контролем держави. Тому потрібне підвищення ефективності менеджменту державних підприємств, зокрема через залучення іноземних фахівців та компаній для управління ними, або для аудиту діяльності.

Через те, що існуючі інститути правоохоронної та судової систем виявилися неефективними у боротьбі з корупцією, необхідне їх реформування та створення нових контролюючих органів, зокрема Антикорупційного бюро. До керівництва цими інститутами бажано залучати іноземних фахівців.

Слід пам'ятати про морально-психологічний аспект. В органах державної влади мають працювати не просто фахівці, а люди із незаплямованою репутацією, патріоти України, орієнтовані на реалізацію інтересів суспільства.

Також потрібно знизити вплив на державні органи та окремих їх працівників з боку фінансово-промислових груп та олігархів, відділити бізнес від державної влади.

Головною проблемою протидії існуванню корупційної ренти в Україні є те, що боротися мають державні службовці та політики, частина з яких і отримує цю ренту. Тому потрібен потужний тиск громадянського суспільства та західних партнерів України. Останні зараз надають кредити та фінансову допомогу нашій державі і тому вимагають антикорупційних реформ, здатних гарантувати ефективне використання та повернення кредитів. Проте громадянське суспільство не розвинене і не вчиняє достатньо потужного тиску на корупцію в Україні; цей аспект проблеми потребує подальших досліджень.